

HIN: Siegha u nofs

Isem: _____

Klassi: _____

1. Hares lejn l-istampa u wieġeb il-mistoqsijiet

Il-kappella ta' Hal Xluq hija wirt ġej mill-Medjuevu.

1.1 Semmi żewġ kappelli jew knejjes żgħar oħra li
gejjin mill-Medjuevu.

_____ (2)

1.2 Għaliex taħseb li l-knejjes tal-Medjuevu kienu ferm iżgħar mill-knejjes li nbnew wara?

_____ (2)

1.3 Bhal ħafna rġula oħra tal-Medjuevu f'Hal Xluq ma baqgħux jgħixu nies. Semmi żewġt irġula oħra minn dak iż-żmien li għalhom l-istess.

(2)

1.4 X'gara minn nies li kienu jghixu f'dawn l-irhula żgħar?

(Total: 8 marki)

2. Agra s-silta u wiegeb il-mistoqsijiet

'Il-kavallier jagħmel dan il-ġurament billi jgħid: 'Sinjur, jien insir il-qaddej tiegħek u għall-futur inwiegħdek lealtà bħala sidi quddiem in-nies kollha fil-ħajja sal-mewt, u b'hekk nagħti s-servizz li jitlob minni l-fewdu u b'hekk tista' tistrieġ fuqi għaladarba int is-sid...''

Is-sid għandu jwieġeb: ‘U jien nircievi lilek bħala r-raġel magħżul tiegħi u nagħtik bewsa bħala s-sinjala li nafdak u naqħtik ukoll idi l-leminija bħalma hi d-drawwa...’”

2.1 Għal liema ċerimonja qiegħed jirreferi s-sors li għadek kif qrait?

 (2)

2.2 X'kienet tissejjah l-art mogħtija lis-sid fewdutarju?

(1)

2.3 Nghidu li fil-Medjuevu, il-hajja kienet qisha piramida. Ghaliex inxebbhu lis-soċjetà tal-Medjuevu b'dan il-mod?

(2)

2.4 Ikteb paragrafu li fih tispjega l-punti prinċipali fil-ġrajja ta' Gonsalvo Monroi u l-irvell tal-Maltin kontrieh.

(4)

2.5 Il-Maltin xtaqu li jiffurmaw parti mir-renju tas-sultan. Ghaliex kien aktar jaqblilhom li jsir hekk milli li jkunu taħt sid fewdutarju?

(2)

2.6 Is-sid fewdutarju kien jipprotegi l-artijiet tiegħu u r-rahħala ta' go fihom. Semmi oġġett wiehed li r-rahħala kienu obbligati jagħmlulu bħala tpattija.

(1)

(Total: 12-il marka)

3. Hares lejn l-istampa u wieġeb.

F'din l-istampa hawn suldat Normann.

3.1 Semmi tliet armi li kien juza' kemm biex jattakka jew biex jiddefendi ruħu dan is-suldat Normann.

(3)

3.2 Minn liema post kienu ġejjin in-Normanni?

(1)

3.3 Semmi żewġ postijiet li fihom infirxu n-Normanni.

_____ (2)

3.1 Wieħed mis-sorsi primarji ta' dawk iż-żminijiet huwa ċ-ċensiment ta' Gilbertu. X'juri dan iċ-ċensiment?

_____ (2)

3.1 Fl-1091 in-Normanni waslu Malta u rebħu lill-Musulmani fil-Gżejjer Maltin. Min kien il-mexxej tan-Normanni f'din il-kampanja?

_____ (1)

3.1 Wara l-miġja tan-Normanni kien għad baqa' xi Gharab jghixu hawn. Kif nafu dan?

_____ (1)

(Total: 10 marki)

4 Ikteb jekk hux VERU jew FALZ.

4.1. Il-Vikingi kienu jghixu fl-Iskandinavja. _____

4.2. Valletta kienet il-belt kapitali ta' Malta fi żmien l-Aragonizi. _____

4.3. Il-*Castrum Maris* kien jinsab fil-Birgu. _____

4.4. Il-*Castrum Maris* serva bħala dar għall-Kastellan fil-Medjuevu. _____

4.5. Palazzo Santa Sofia jinsab fl-Imdina. _____

4.6. Il-kappella ta' Hal Millieri nbriet fi żmien il-Kavallieri. _____

4.7. Affresk hija tpingija direttament fuq il-ħajt. _____

4.8. In-Normanni kienu ħbieb u alleati tal-Papa. _____

4.9. Qabel ma ġew Malta, il-Kavallieri ta' San Ġwann kienu f'Sardenja. _____

4.10. Palazzo Falzon huwa magħruf ukoll bħala d-Dar Normanna. _____

(Total: 10 marki)

5. Aqra s-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Il-ħajja fil-Medjuevu kienet waħda iebsa ħafna speċjalment għan-nies li kellhom ħajjithom iddur mal-agrikoltura. Il-biedja tiddependi mit-temp li jista' jeqred l-uċuh tar-raba'. Barra minn hekk, in-nies tal-gzejjer kienu jibzghu mill-attakki tal-furbani li kienu jhallu tharbit kbir warajhom. Il-medicina ma kinitx avvanzata u mhux l-ewwel darba li l-gzejjer tagħna kienu jinħakmu minn xi marda qerrieda bħall-pesta li kienet thalli mijiet ta' nies mejta.

5.1 Mis-silta semmi **tlit** beżgħat li kienu jhabbtu wiċċhom magħhom il-Maltin li kienu jghixu fil-Medjuevu.

(3)

5.2 Semmi **tlit** prodotti tar-raba' li kienu jhallu qligh għall-Maltin fil-Medjuevu.

(3)

5.3 Jingħad li Federiku II għagġeb lid-dinja ta' dak iż-żmien. Ikteb paragrafu ta' madwar ħames sentenzi fuqu u għid x'uzu kien jagħmel mill-Gzejjer Maltin.

(5)

5.4 X'kienu l-fratellanzi tas-snajja'?

(2)

5.5 Fil-Medjuevu ħafna ma kinux jafu jiktbu u jaqraw. Għaliex?

(1)

5.6 Min beda jgħin l-iżvilupp tal-edukazzjoni fiż-Żminijiet tan-Nofs?

(2)

5.7 Ghaliex tahseb li l-Birgu kien f'żona importanti hafna fil-Medjuevu?

_____ (2)

5.8 X'kienet id-Dejma?

_____ (1)

5.9 Ghaliex id-Dejma kienet ta' ġid għall-Maltin?

_____ (1)

(Total: 20 marka)

6. Hares lejn l-istampa u wieġeb.

Din hija stampa tal-Kruċjati.

6.1 Minn xiex tagħraf is-suldati Musulmani mis-suldati Nsara?

_____ (1)

6.2 Ghaliex il-Palestina hija magħrufa bħala l-Art Imqaddsa?

_____ (2)

6.3 Ghaliex il-pellegrini kienu jmorru fl-Art Imqaddsa?

_____ (1)

6.4 Semmi żewġ perikli li kienu jhabbtu wiċċhom magħhom il-pellegrini tul il-vjaġġ tagħhom.

_____ (2)

6.5. Liema kienet l-iktar belt importanti fil-Palestina?

_____ (1)

6.6. X'gara minn din il-belt matul l-ewwel Kruċjata?

_____ (2)

6.7 Semmi mexxej militari kbir Musulman li ġġieled fil-Kruċjati.

_____ (1)

(Total: 10 marki)

7. Aqra s-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Fi żmien l-Aragoniżi, il-Gżejjer Maltin kienu jitmexxew b'sistema komuni ħafna f'postijiet oħra fl-Ewropa speċjalment fl-Italja t'isfel. L-Università kienet magħmula mill-Ħakem u erba' ġurati oħra magħzula mill-Komun. Il-Komun, jew il-Kunsill Popolari, kien jiġi magħżul min-nies ta' kull raħal u belt biex jieħu ħsieb it-tmexxija ta' dik il-lokalità.

7.1 F'liema post kienet tiltaqa' l-Università?

_____ (1)

7.2 Meta kienet issir l-elezzjoni għall-Komun?

_____ (1)

7.3 Min kien jista' jieħu sehem f'din l-elezzjoni?

_____ (2)

7.4 Semmi żewġ affarijiet li għalihom il-Komun kien responsabbli.

_____ (2)

7.5. Semmi żewġ uffiċjali tal-gvern fil-Medjuevu.

_____ (2)

7.6. X'kienu d-dmirijiet ta' kull wieħed miż-żewġ uffiċjali li semmejt?

_____ (2)

(Total: 10 marki)

8. Aghżel TNEJN minn dawn u iktib paragrafu ta' madwar 10 sentenzi fuq kull wieħed.

8.1. Ir-Rinaxximent fl-Ewropa.

8.2. Is-sejbiet ta' artijiet godda.

8.3. Martin Luteru u r-Riforma Protestanta.

8.4. Malta fl-Assedju l-Kbir.

(10 Marki x 2 = 20 marka)

TMIEM IL-KARTA